

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20
13035 LVV
kirjaamo@lvv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Västervik II tuulivoimahanke, Ilmatar Kristiinankaupunki Kaksi Oy, Kristiinankaupungin saaristo (FI0800134 SAC/SPA), Kristiinankaupunki, Närpiö ja Kaskinen

Natura-arviointi on toimitettu Västervik II tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä 30.3.2026 ja sen on laatinut FCG. Hanke sijoittuu Kristiinankaupungin saaristo (FI0800134) Natura-alueen läheisyyteen.

1 Kristiinankaupungin saaristo (FI0800134 SAC/SPA) Natura 2000-alue

Kristiinankaupungin saaristo kuuluu Natura 2000 -verkostoon sekä luontodirektiivin mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC-alue) että lintudirektiivin mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA-alue). Natura-alueen suojeluperusteena on 16 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä, kaksi luontodirektiivin liitteen II lajia ja 66 lintudirektiivin lintulajia. Kaikkien edellä mainittujen suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- 1) Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.
- 2) Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla.

1.1 Natura-arviointi

Arvioinnin kohteena oleva Västervik II tuulivoimahanke

Ilmatar Kristiinankaupunki Kaksi Oy suunnittelee Västervik II tuulivoimahanketta Kristiinankaupungin alueelle. Hanke on toiminnassa olevan Västervik I tuulivoimapuiston laajennus ja sijoittuu sen länsipuolelle. Hankealueen kokonaispinta-ala on noin 1 900 hehtaaria. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 340 metriä ja yksikköteho 7–10 MW. Voimalan tornin napakorkeus on enintään 225 metriä ja roottorin halkaisija enintään 230 metriä. Hankevaihtoehtoja on kaksi:

VE1: Hankealueelle rakennetaan enintään 18 uutta tuulivoimalaa.

VE2: Hankealueelle rakennetaan enintään 15 uutta tuulivoimalaa.

Sähkönsiirtovaihtoehto:

SVE: Tuulivoima-alueen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapeleilla. Toteutuksessa hyödynnetään myös Västervik I -hankkeen olemassa olevia maakaapeleita Riskulan sähköasemalle. Uusi keskijännitemaakaapeli sijoitetaan samaan kaivantoon Västervik I -hankkeen maakaapeleiden kanssa. Maakaapelireitin pituus on noin 6,6 kilometriä Västervik II -hankealueen ulkopuolella.

Hankevaihtoehtojen voimat sijaitsevat lähimmillään noin 3,5 kilometrin päässä Natura-alueen rajasta. Maakaapelilla ei ole vaikutusta Natura-alueeseen.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Aineisto

Kristiinankaupungin saaristoa koskeva Natura-arviointi tehtiin Natura-tietolomakkeen, valtion suojelualueiden biotooppikuvioiden, vedenalaisen meriluonnon Velmu-karttapalvelun, Suomen lajitietokeskuksen lajihavaintojen ja Västervik II tuulivoimahankkeen luontoselvitysten pohjalta. Natura-alueelle ei toteutettu suojeluperusteisiin kohdennettuja luontoselvityksiä.

Natura-alueen suojeluperusteisiin kohdistuvat vaikutukset

Hankevaihtoehtojen vaikutuksia on tarkasteltu yhdessä, eikä niiden välillä arvioitu olevan eroavaisuuksia. Suojeluperusteisiin luontotyyppeihin ja luontodirektiivin liitteen II lajeihin ei arvioida kohdistuvan merkittäviä suoria tai välillisiä vaikutuksia riittävän etäisyyden vuoksi. Lintudirektiivin lintulajeihin ei arvioida kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia. Suurimmat vaikutukset katsottiin kohdistuvat merikotkaan. Merkittävät vaikutukset merikotkaan arvioitiin laskennallisesti mahdolliseksi, kun huomioidaan pesimättömiin kotkiin kohdistuvat yhteisvaikutukset. Kokonaisuutena tarkasteltuna vaikutusten ei kuitenkaan arvioitu nousevan merkittäviksi.

Arvioinnin mukaan Västervik II tuulivoimahanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa aiheuta merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisille luontoarvoille, ekologiselle rakenteelle ja toiminnallisille kokonaisuuksille eikä sitä kautta vaikututa merkittävästi Natura-alueen eheyteen eikä vaaranna Natura-alueen koskemattomuutta.

Epävarmuustekijät

Natura-arvioinnin tunnistetut epävarmuustekijät katsotaan liittyvän eläimistöön, erityisesti linnustoon liittyvien vaikutusten arviointiin, koska eläinten liikkeitä on mahdotonta ennustaa ja tietää tarkasti. Lisäksi saatavilla oleva tutkimustieto tuulivoiman vaikutuksista linnustoon ja eläimistöön koskee huomattavasti hankkeen voimaloita pienempiä voimaloita.

Lieventämistoimenpiteet ja seuranta

Lieventämistoimenpiteiden ja seurannan tarkastelua ei katsottu tarpeelliseksi hankkeen osalta.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei ole asianmukaisesti laadittu sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu hanke niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Kristiinankaupungin saariston alue on hyväksytty Natura 2000 verkostoon, vaan siinä on seuraavaksi käsiteltäviä puutteita.

Natura-arvioinnin täydennystarpeet

- YVA-menettelyn yhteydessä toteutettujen linnustoselvitysten pohjalta ei voida luotettavasti arvioida hankealueen merkitystä Natura-alueen suojeluperusteiselle linnustolle. Linnustoa koskeva aineisto ei ole riittävä ja sitä tulee täydentää asianmukaisilla selvityksillä. Selvitysten pohjalta tulee saada riittävä varmuus suojeluperusteisten yksilöiden, niin pesivien, levähtävien kuin talvehtivien, liikkeistä hankkeen vaikutusalueella. Erityistä huomiota tulee kiinnittää suojeluperusteisten suurten petolintujen liikkeisiin suhteessa hankealueeseen ja hankkeen rakenteisiin.
- Esitetyt johtopäätökset ei merkittävistä vaikutuksista on monelta osin esitetty toteavasti ja todennäköisyyksiin tukeutuen eikä päätelmien tueksi esitetä tutkimustietoon perustuvia lähteitä tai riittäviä selvityksiä. Arviointi tulee kirjoittaa nii, että se etenee katkeamattomana päättelyketjuna ja johtopäätökset perustuvat parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon.
- Arviot linnustoon kohdistuvista törmäys- ja häirintävaikutuksista tukeutuvat pääosin FCG:n julkaisemaan linnustoseurantatietoon (Suorsa 2019). LVV huomauttaa, että vaikka seuranta on kattava, se ei korvaa puolueetonta vertaisarvioitua tutkimustietoa.

- Hanke- ja aluekohtainen tarkastelu jää puutteelliseksi. Arvioinnissa tarkastellaan suojeluperusteiden osalta useita tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa vaikutusten merkittävyyteen, mutta näiden tekijöiden hankekohtainen tarkastelu jää monelta osin pintapuoleiseksi. Arviointia tulee täydentää siten, että se tarkastelee juuri kyseisen hankkeen ja suojeluperusteiden välistä suhdetta.
- Vaikutusalueiden tarkastelu on tehty linnuston osalta puutteellisesti. Vaikka tarkkarajaisten vaikutusalueiden määrittely on linnuston osalta haasteellista, tulee Natura-arvioinnissa tarkastella kattavasti vaikutusalueiden laajuutta hanke- ja lajikohtaisesti.
- Arviointi pitää sisällään puutteellisia tai virheellisiä tietoja koskien suojeluperustaisia lajeja. Esimerkiksi metsähanhen osalta on mainittu, että lajin päämuuttoreitti sijaitsee Natura-alueen ja Västervik II:n hankealueen itäpuolella. LVV huomauttaa, ettei arvioinnissa ole huomioitu metsähanhen syksyn päämuuttoreittiä, joka kulkee hankealueen ylitse.
- Yhteisvaikutusten arviointi on pintapuolista ja toteavaa. Myös yhteisvaikutukset suojeluperusteisiin yksilöihin tulee sulkea yksiselitteisesti pois ja johtopäätöksille tulee esittää riittävän yksityiskohtaiset perusteet.
- Yhteisvaikutushankkeet on rajattu virheellisesti koskemaan vain jo tuotannossa tai rakenteilla oleviin hankkeisiin. Yhteisvaikutusten arviointi on toteutettava Euroopan komission tiedoksiannon mukaisesti.
- Merikotkaa koskevaan törmäysmallinnukseen liittyy huomattavia epäkohtia, jonka vuoksi saatuja tuloksia ei voida hyödyntää Natura-arvioinnissa merikotkaan kohdistuvien merkittävien vaikutusten poissulkemiseksi. Mallinnus tulee toteuttaa asianmukaisesti.

Arvioinnin toteuttamistapa

Hankekuvaus

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan hankekuvaus on esitetty pääasiassa riittävän yksityiskohtaisena ja sen pohjalta on mahdollista arvioida hankkeen mahdollisia vaikutuksia Natura-alueeseen. Suunniteltujen voimaloiden ja hankealueen yksityiskohtaisempi kuvaus jää kuitenkin pintapuoleiseksi.

Käytetyt aineistot

Natura-arviointi perustuu jo olemassa olevaan tietoon ja tukeutuu vahvasti asiantuntija-arvioon. Arvion laatimisen yhteydessä ei ole tehty luontotyyppien tai lajien inventointeja Natura-alueella. LVV:n näkemyksen mukaan Natura-alueen perustietoja, luontotyyppejä ja luontodirektiivin liitteen II lajeja koskevat aineistot ovat ajantasaisia ja riittäviä.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo linnuston osalta käytettyjen aineistojen olevan monelta osin puutteellisia ja pitävän sisällään seuraavia epäkohtia. Arvioinnin tukena hyödynnetyt

linnustoselvitykset eivät vastaa nykyisiä ohjeistuksia. Muuttavaa linnustoa selvitettiin hankkeen osalta keväällä 2024 ja 2025 yhteensä 15 päivää ja syksyllä 2024 15 päivää. Selvitysten laajuus ei vastaa nykyisiä suosituksia tuulivoimahankkeen osalta. Muuttolinnuston osalta ympäristöministeriön ohjeistus on käyttää muutontarkkailuun 30 päivää keväällä ja 30 päivää syksyllä (*Ympäristöministeriö 2016*). Selvitysten aikana ei ole myöskään toteutettu yömuuton seurantaa. Yhteysviranomainen on jo ohjelmavaiheessa lausunut, että muutontarkkailussa tulee huomioida myös yöllä muuttavat lajit. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että vaikutusten arviointia varten tehty seuranta voi aliarvioida muuton, pesinnän ja talvehtimisen aikana alueen yli liikkuvien lintujen määriä ja antaa virheellisen kuvan hankkeen vaikutuksista Kristiinankaupungin saariston Natura-alueella levähtäviin ja pesiviin suojeluperusteisiin lintuihin, jotka voivat liikkua hankealueen yli. Linnustoseurantoihin liittyviä puutteita on pyritty osittain täydentämään Tiira-aineistojen avulla. LVV huomauttaa, että Tiira-aineistoihin liittyy epävarmuutta. Havaintojen puuttuminen hankealueelta ei sellaisenaan osoita lajin puuttumista alueelta, vaan voi olla seurausta siitä, ettei alueelle ole kohdistettu havainnointia tai havainnointi on tehty lajin havaitsemisen kannalta epäsuotuisana ajankohtana. Myös petolintuseurannat on toteutettu puutteellisesti. Toteutetut selvitykset eivät ole Luopas-oppaan (*Mäkelä ja Salo 2023*) mukaisia. LVV katsoo, ettei petolintuseurantojen pohjalta voida luotettavasti arvioida hankealueen merkitystä Natura-alueen suojeluperusteena oleville suurille petolinnuille. Hankealueen on tunnistettu sijoittuvan lajien kannalta kriittiselle alueelle mutta selvitysten pohjalta jää epäselväksi esimerkiksi se kohdistavatko Natura-alueen yksilöt saalistuslentojaan hankealueen läheisyyteen tai sen ylitse. LVV katsoo, että Natura-arvioinnin tueksi tulee toteuttaa täydentävät suositusten mukaiset selvitykset, joiden pohjalta on mahdollista arvioida hankealueen merkitystä ja vaikutuksia Natura-alueen lintuyksilöille. Erityisesti suojeluperusteisten suurien petolintujen osalta tulee tarkkailla lentojen suuntautumista Natura-alueelta hankealueelle.

Merikotkaa koskeva vaikutustenarviointi tukeutuu vahvasti YVA-menettelyn aikana suoritettuihin petolintuseurantoihin ja toteutettuihin törmäysmallinnuksiin. LVV nostaa muuttavia merikotkia koskevasta mallinnuksesta esiin seuraavia epäkohtia. Puuttuvien havaintopäivien lintumääriä on pyritty interpoloimaan lineaarisesti tehtyjen havaintopäivien lintuhavainnoista. Tämä ei ole LVV:n näkemyksen mukaan soveltuva menetelmä, koska muuttolintujen määrät eivät usein ole lineaarisia. Muuttolintujen päivittäiset muuttajamäärät vaihtelevat suuresti ja riippuvat merkittävästi esim. sääolosuhteista ja lintujen levähtämisestä alueilla, joilla voi olla hetkellisesti paljon ravintoa tarjolla. Näin ollen havaintojen lineaarinen interpolointi edeltävän ja seuraavan päivän perusteella on epävarma tapa muuttajamäärien arviointiin. LVV ei ole tietoinen vertaisarvioiduista julkaisuista, jossa kyseistä menetelmää olisi hyödynnetty, eikä raportissa tehtyjen inter- ja ekstrapolointien voida katsoa korvaavan seurantapäivissä esiintyviä puutteita. Lisäksi merikotkien muuttajamäärien ekstrapolointi hanhien muutosta, kuten raportissa kerrotaan tehneen, tekee arviosta vieläkin epävarmempaa, koska kyseessä on kaksi eri lajia.

LVV on tunnistanut merikotkan törmäysmallinnuksissa myös seuraavia poikkeamia käytetyn mallin mukaisesta toteutustavasta. Törmäysmallinnuksen laskelmissa lavan

kallistuskulmana on käytetty 5 astetta. Tuuliturbiinien lavan kallistuskulma vaihtelee tuuliolosuhteista ja käytettävän turbiinin tyypistä riippuen, mutta usein 5 asteen kallistusta käytetään nimenomaan heikoimmissa tuulioloissa eikä se sen takia kuvaa parhaiten koko käyttöajan keskimääräisiä tuuliolosuhteita. Törmäyslaskelmissa käytetään usein suurempia kulmia kuten esimerkiksi 25 astetta, koska tämä on varovaisuusperiaatteen mukaista, kun huomioidaan, kuinka suuresti lapojen kallistuskulma vaikuttaa törmäyslaskelmien lopputulemaan. Natura-arviointia tulee täydentää joko osoittamalla pienemmän kallistuskulman käytön tarve tai korjaamalla laskelmia kallistuskulman suhteen. LVV huomauttaa myös, että mallinnuksessa käytetty 75 % käyttöaste, jonka sanotaan myös raportissa olevan aliarvio, voi johtaa liian pieneen törmäysarvioon. Raportissa ei ole mainittu miksi yöajan vähäinen liikkuminen on vähennetty käyttöasteesta sen sijaan, että tämä olisi laskuissa huomioitu arvioitavan lintulajin aktiivisten lentotuntien määrässä, kuten Bandin mallissa LVV:n käsityksen mukaan normaalisti tehdään. Sama pätee myös muihin tekijöihin, jotka ovat raportin mukaan vaikuttaneet 75 % käyttöasteen valintaan. Nykyinen käyttöaste on muokattu muuttujilla, joista ainakin osa huomioidaan LVV:n käsityksen mukaan normaalisti Bandin mallin laskujen muissa vaiheissa. Todellinen käyttöaste voi tämän takia olla ilmoitettua isompi, mikä tarkoittaa merikotkille koituvan suurempaa törmäysriskiä kuin Natura-arvioinnissa on arvioitu.

LVV katsoo, että merikotkien seurantaan, tilamallin laskuihin ja ilmoitettuihin tuulivoimaloiden teknisiin ominaisuuksiin sisältyy puutteellisuuksia, epävarmuustekijöitä sekä raportoinnin ja laskentamenetelmien epäselvyyksiä. Hankkeen merikotkatörmäysmallinnusta ei ole tehty parhaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon pohjalta ja se poikkeaa Bandin alkuperäisestä mallista. Syitä poikkeuksille ei ole esitetty.

Vaikutusmekanismit- ja alueet

Vaikutusmekanismien ja -alueiden tarkastelu jää suurelta osin yleispiirteiseksi eikä määrittelyn tueksi esitetä tieteeseen perustuvia lähteitä, vaan se tukeutuu pääasiassa arvioinnin laatijan asiantuntijuuteen. LVV huomauttaa, että vaikutusmekanismien ja -alueiden määrittelyn tulee perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon ja niiden tulee ottaa huomioon suojeluperusteiden ekologiset ominaispiirteet. Puutteista huolimatta LVV katsoo, että vaikutusmekanismit on tunnistettu pääasiassa oikein. Sen sijaan vaikutusalueiden määrittelyssä esiintyy seuraavaksi esitettäviä epäkohtia. Määrittelyssä ei ole tarkasteltu vaikutusalueita hanke- ja Natura-alue kohtaisesti, vaan määrittely on yleistasoista. LVV katsoo vesistöjen kautta välittyvien vaikutusten voivan ulottua esitettyä laajemmalle. Useampi hankkeen voimaloista sijoittuu Storträsket-järven valuma-alueelle, josta on vesistöyhteys Kristiinankaupungin saariston Natura-alueelle. Rakentamisen yhteydessä ja hankkeen toiminta-aikana aiheutuvat muutokset valumavesien määrään ja sen sisältöön voivat yltää tätä kautta jopa merelle asti. LVV huomauttaa, ettei vaikutusalueiden määrittelyssä ole myöskään tarkasteltu voimaloiden suuremman koon merkitystä vaikutusalueiden laajuuden muodostumisessa.

LVV katsoo, että linnuston osalta vaikutusalueiden tarkastelu on jäänyt puutteelliseksi. Linnuston osalta ei ole määritelty tarkempia vaikutusalueita, koska vaikutusalueiden

laajuuden vuoksi rajaamisen katsotaan olevan hankalaa ja monimutkaista. Vaikutusalueiden laajuuteen liittyvät haasteet eivät poista tarvetta esittää perusteltua rajausta.

Yhteisvaikutukset

LVV katsoo, ettei arvioinnin perusteella voida luotettavasti poissulkea merkittäviä linnustoon kohdistuvia yhteisvaikutuksia. Yhteisvaikutusten tarkastelu on jäänyt hyvin pintapuoleiseksi ja on toteutettu puutteellisesti. Arviointi perustuu pääasiassa yleisluonteiseen johtopäätökseen, joka nojautuu hankealueiden ja Natura-alueen väliseen etäisyyteen. Yhteisvaikutusten merkittävyyden arvioinnin tueksi ei esitetä perusteluita kuten muiden alueella sijaitsevien hankkeiden vaikutusarvioita. Arvio yhteisvaikutusten merkittävyydestä ei voi olla pelkästään toteava. Arvioinnissa on useaan otteeseen tukeuduttu todennäköisyyksiin ja epävarmuutta sisältäviin ilmaisuihin. Johtopäätösten tueksi ei esitetä tieteeseen tai asianmukaisiin selvityksiin ja mallinnuksiin perustuvia perusteluita. Esimerkiksi arvioinnissa on vedottu siihen, että mahdolliset lennot tapahtuvat vain kerran muuttokausina. LVV katsoo tämän olevan yksinkertaistus ja oletamus ja huomauttaa, että lintujen liikkeisiin, levähdyksiin ja saalistukseen päämuuttoreiteillä vaikuttavat monet tekijät, kuten sääolosuhteet ja ravinnonsaatavuus. Arvioinnissa ilmenee myös arvioinnin sisäisiä ristiriitoja esimerkiksi suuriin petolintuihin kohdistuvien vaikutusten osalta. Vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteisiin yksilöihin tulee sulkea pois yksiselitteisesti, muuten vaikutukset tulee arvioida varovaisuusperiaatteen mukaisesti merkittäviksi heikentäviksi.

Yhteisvaikutusten tarkastelussa on otettu huomioon arvioinnin kirjoittamishetkellä toiminnassa olevat tai valmiiksi kaavoitetut hankkeet. LVV huomauttaa, että yhteisvaikutuksissa huomioitavien hankkeiden rajausta on tehty virheellisesti ja rajauksessa ilmenee sisäisiä ristiriitoja. Rajausta perustellaan Euroopan komission tiedoksiannon (2021/C437/01), Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle (Luopas-opas) (*Mäkelä ja Salo 2023*) ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä (KHO:2023:106). Euroopan komission tiedoksiannon (*Euroopan komissio 2021*) sekä Luopas-oppaan (*Mäkelä & Salo 2023*) mukaan yhteisvaikutusten arviointi ei rajoitu pelkästään jo toteutettuihin tai lopullisesti hyväksyttyihin hankkeisiin, vaan kattaa myös muut suunnitelmat ja hankkeet, jotka on tosiasiallisesti ehdotettu. Tähän sisältyy hankkeet ja suunnitelmat, joiden osalta on käynnistetty virallinen menettely, kuten lupa- tai hyväksymishakemus, kaavoitus tai ympäristövaikutusten arviointimenettely. Komission ohjeistuksen mukaisesti yhteisvaikutusten arvioinnin keskeinen tarkoitus on varmistaa, ettei Natura 2000 -alueen suojeluperusteita vaaranneta hankkeiden kumulatiivisten vaikutusten seurauksena. Tätä tavoitetta ei voida saavuttaa, mikäli tarkastelu rajattaisiin ainoastaan jo toiminnassa oleviin tai valmiiksi kaavoitettuihin hankkeisiin. Yhteisvaikutuksia koskevassa tarkastelussa on siten otettava lähtökohtaisesti huomioon myös sellaiset hankkeet ja suunnitelmat, jotka ovat vireillä tai muutoin edenneet riittävän pitkälle suunnittelu- tai arviointiprosessissa. Tämä koskee myös ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) olevia hankkeita. Vaikka YVA-menettely ei ole varsinainen lupapäätös, se on nimenomaisesti lainsäädännössä tarkoitettu

suunnittelun ja päätöksenteon väline, jossa hankkeen keskeiset ominaisuudet, sijainti ja vaikutukset määrittyvät siinä määrin, että vaikutuksista voidaan tehdä Natura-arvioinnin edellyttämiä päätelmiä. LVV nostaa esiin myös, että arvioinnissa viitattu korkeimman hallinto-oikeuden päätös käsittelee YVA-menettelyn soveltamista, ei Natura-arviointia, jonka vuoksi se ei ole yleistettävissä Natura-arviointiin. YVA-menettelyssä yhteisvaikutusten arviointi toteutetaan merkittävästi suppeampana kuin Natura-arviointimenettelyssä.

LVV nostaa yhteisvaikutuksiin huomioitavien hankkeiden rajauksesta vielä seuraavaa. Linnuston häiriövaikutusten osalta on tarkasteltu yhteisvaikutushankkeena vain lähimmän hankealueen Pyynevankankaan vaikutuksia. Muiden hankkeiden katsotaan sijaitsevan riittävän etäisyyden päässä Natura-alueesta eikä niiden kerrota sijoittuvan minkään Natura-alueella pesivän tai levähtävän lajin pääasiallisella muuttoreitillä. LVV huomauttaa, että useat läheiset tuulivoimahankkeet sijoittuvat esimerkiksi kurjen, metsähanhen, merikotkan ja laulujoutsenen päämuuttoreitille.

Epävarmuustekijät

Arvioinnin epävarmuustekijät on kuvattu yleisellä tasolla, mutta arvioinnissa ei kerrota, kuinka paljon eri epävarmuustekijät vaikuttavat tehtyihin johtopäätöksiin eri suojeluperusteisiin kohdistuvien vaikutusten merkittävydestä.

Arvio vaikutuksista Kristiinankaupungin saariston Natura-alueen suojelutavoitteisiin

LVV nostaa esiin, että suojeluperusteena olevia luontotyyppejä ja luontodirektiivin II lajeja koskeva vaikutustenarviointi tukeutuu vahvasti Natura-alueen ja hankealueen väliseen etäisyyteen. LVV katsoo, että tukeutuminen etäisyyteen on isolta osin perusteltua mutta huomauttaa, että myös etäisyyden riittävyden määrittelyn tueksi tulisi esittää perusteluita siitä miksi etäisyyden katsotaan olevan riittävä.

Luontotyyppit

Edellä mainituista puutteista huolimatta Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että merkittävät vaikutukset Kristiinankaupungin saariston suojeluperusteisiin luontotyypeihin voidaan poissulkea. Kun huomioidaan Storträsketin suodattava vaikutus ja Natura-alueen etäisyys rannikkoon, eivät vaikutukset merkittävässä määrin yllä Kristiinankaupungin saariston suojeluperusteisten luontotyyppien alueelle. Tämä huomioiden, hanke ei myöskään lisää merkittävässä määrin Siipyyn tuulivoimapuiston aiheuttamia yhteisvaikutuksia Natura-alueelle. Lupa- ja valvontavirasto suosittelee, että hanketoimija varmistaa, ettei toiminnallaan merkittävässä määrin lisää hydrologisten vaikutusten riskiä Natura-alueen luontotyyppejä kohtaan, esimerkiksi minimoimalla rakentamisen aikaisia hulevesi- ja kiintoainepäästöjä Storträsketiin.

Luontodirektiivin liitteen II lajit

Lausunnossa esitetyistä epäkohdista huolimatta Lupa- ja valvontavirasto yhtyy esitettyyn arvioon siitä, ettei Västervik II tuulivoimahanke aiheuta merkittäviä vaikutuksia

Kristiinankaupungin saariston Natura-alueen suojeluperusteena oleviin halliin (harmaahylje) ja itämerenorppaan.

Linnusto

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei arvioinnin pohjalta voida poissulkea merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suojeluperusteiseen linnustoon. Arvioinnissa esiintyy edellä mainittuja huomattavia puutteita. LVV ottaa kantaa linnustoon kohdistuvien vaikutusten merkittävydestä sen jälkeen, kun arviointia on täydennetty.

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §). Vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella varovaisuusperiaate edellyttää Natura-arvioinnin kohdalla merkittävien vaikutusten poissulkemista tavalla, joka ei jätä epäilyksiä (mm. KHO 2020:3). Myös ei-merkittävät vaikutukset moneen luontotyyppiin tai lajiin saattavat heikentää alueen ekologista rakennetta ja toimintaa merkittävästi.

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan merkittävät vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin ja luontodirektiivin liitteen II Lajeihin voidaan poissulkea Natura-arvioinnissa esiintyvistä epäkohdista huolimatta. Linnuston osalta Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei esitettyä vaikutusten arviointia voida pitää asianmukaisesti laadittuna. Arvioinnin perusteella ei voida poissulkea Västervik II -tuulivoimahankkeen merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena olevaan linnustoon.

Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa. Mikäli hankkeen suunnittelua halutaan jatkaa, on vaikutusten arviointia täydennettävä, ja täydennetystä arvioinnista on pyydettävä uudet lausunnot luonnonsuojelulain 35 § mukaisesti.

2 Lähteet

Euroopan komissio (28.10.2021). *Komission tiedoksianto - Natura 2000 -alueisiin liittyvien suunnitelmien ja hankkeiden arviointi – Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 ja 4 kohtaa koskevat menetelmäohjeet* (2021/C 437/01)

Korkein hallinto-oikeus (15.11.2023) KHO:2023:106

Mäkelä, K., Salo, P. (2023). *Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi: Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle*. Suomen ympäristökeskus.

Ympäristöministeriö (2016). *Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa*.

Ympäristöministeriö (2017). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien esittely.

3 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Anniina Aaltonen ja ratkaissut ylitarkastaja Riikka Juutinen. Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

4 Maksutiedot

Suoritemaksu on 2075 euroa. Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettu Natura-arviointia koskeva lausunto on Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta Lupa- ja valvontavirasto perii ajankäyttöön perustuvan maksun (83 euroa/tunti). Lausunnon valmisteluun on käytetty 25 työtuntia.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä. Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/71258/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/71258/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Aaltonen Anniina 09.06.2026 08:04

Ratkaisija Juutinen Riikka 08.06.2026 16:52